

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ТА СКЛАДСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Розглянуто понятійний апарат управління транспортно-складським процесом, обґрунтовано доцільність та актуальність теми дослідження, виявлено методи ефективного функціонування транспортно-складських процесів.

Аннотация. Рассмотрен понятийный аппарат управления транспортно-складским процессом, обоснована целесообразность и актуальность темы исследования, выявлены методы эффективного функционирования транспортно-складских процессов.

Annotation. The conceptual apparatus of the transportation and warehouse management process was considered, the expediency and relevance of the research topic was justified, methods of effective functioning of the transport and storage processes were identified.

Ключові слова: транспортний процес, складський процес, модернізація, функціонування.

В умовах жорсткої конкуренції кожне підприємство повинно мати стратегію, що спрямована на споживача. Задоволення клієнта – важливе та досить складне завдання в умовах глобалізації та інформатизації, розвитку Інтернет-мережевої торгівлі. Тому мінімізація витрат та найвища якість сервісу є ключовими складовими успіху.

Транспортно-складський процес є невід’ємною складовою задоволення споживача та найчастіше саме цей процес додає значну частку вартості кінцевої продукції. Управління та оптимізація транспортно-складськими процесами на підприємстві є актуальною темою для дослідження.

Цим напрямом дослідження займалось багато вітчизняних та зарубіжних вчених, серед них: Анікін Б. А., Гаджинський А. М., Неруш Ю. М., Таньков К. М., Крикавський Є. В. та ін. [1 – 3]. Вони розглядають транспортну та складську діяльність як окремі складові одного процесу. Було б доцільно розглядати транспортно-складський процес як складову діяльність підприємства.

Транспортно-складський процес – це взаємопов’язана послідовність певних логістичних операцій, які передбачено виконувати на підприємстві: розвантаження автомобільного транспорту, приймання, зберігання (укладання в стелажі, штабелі), комплектування та упакування, завантаження, внутрішньо-складське переміщення вантажів з метою оптимізації вантажообігу та ефективного функціонування підприємства [1].

Усі логістичні операції для кожного окремо взятого складу будуть різними, залежно від його внутрішнього технологічного процесу, але незважаючи на деталі можна виділити основні етапи даного процесу:

- 1) надходження товару;
- 2) розвантаження транспорту;
- 3) перевірка по кількості та якості;
- 4) оформлення документації для експедитора та підготовка внутрішніх звітів з прийому продукції;
- 5) розміщення продукції на складі, з використанням (або без) внутрішнього транспорту;
- 6) зберігання продукції;
- 7) упакування, маркерівка, комплектація;
- 8) консолідація вантажу;
- 9) відвантаження зі складу;
- 10) завантаження транспортного засобу;
- 11) доставка продукції за місцем призначення.

Складська діяльність є важливою ланкою технологічного процесу промислових підприємств. Тому для ефективної організації роботи складів підприємств, що прагнуть випереджати конкурентів, необхідні сучасна організація, використання новітніх технологій, наявність кваліфікованих кадрів. Основна складова оптимізації складської діяльності – це автоматизація бізнес-процесів, що дозволяє ефективно управляти запасами, знижувати витрати при плануванні майбутніх закупівель, оптимізувати використання складських площ, підвищувати точність і оперативність обліку продукції, а також продуктивність праці.

Автоматизація складського господарства будь-якого підприємства включає комплекс таких заходів: оснащення складу необхідними технічними засобами; розробка та впровадження комплексної інформаційної системи, що автоматизує складську діяльність; зміна організації роботи складу відповідно до нових вимог (дозволяє скоротити тривалість і трудомісткість вантажних операцій, підвищити оперативність обліку і збереження вантажу при транспортуванні) [4].

Практично будь-яке підприємство має власні склади, але не кожне підприємство планує впровадити в складському господарстві систему автоматизації. Це зумовлюється багатьма факторами, частина яких не пов'язана безпосередньо з характеристиками самого складу, а більше відноситься до специфіки підприємства і галузі, до якої воно належить. Автоматизація виробництва – це застосування комплексу засобів, що дозволяють здійснювати виробничі процеси без особистої участі людини, але під її контролем.

Ефективна організація складської діяльності підприємства сприяє впровадженню передових методів організації виробництва, прискоренню оборотності обігових коштів, зниженню собівартості продукції. Раціональна організація складського господарства передбачає наявність достатньої кількості складських приміщень, розміщення їх на території підприємства, механізацію та автоматизацію складських робіт, а також активізацію контролю за використанням матеріалів. Усе це приведе до збільшення випуску продукції, зниженню собівартості і поліпшенню якості продукції. Промислова автоматизація зменшує чисельність персоналу, який обслуговує обладнання, підвищує надійність і довговічність машин, дає економію матеріалів, поліпшує умови праці і підвищує безпеку виробництва. Великий сучасний склад ставить складне технічне спорудження. Склад складається з численних пов'язаних між собою елементів, має характерну структуру і призначений для виконання ряду функцій щодо зміни матеріальних потоків.

Критеріями ефективності складської діяльності є повне задоволення заявок за списком і проведення термінових відвантажень. Відбір товарів проводять комплектувальники та інші працівники складу після отримання листа комплектації. Комплектувальний листок складається з урахуванням складської специфіки, що значно прискорює відбір товарів. На великому складі при механізованому відборі укомплектований вантаж знімається з місця упаковки і пересувається в зону відвантаження. При ручному способі набору і відпустці невеликої кількості товар викладається на ручні візки і переміщується в зону комплектації. Застосування портативних терміналів дозволяє проводити інвентаризацію, не зупиняючи роботу складу. Після вибору товару партію упаковують.

Упакування вантажів підвищує ефективність логістичних процесів – скорочує час вантажно-розвантажувальних робіт, полегшує операції вантажопереробки та транспортування, підвищує якість транспортування продукції, полегшує перевірку вантажу, підвищує щільність зберігання, прискорює добірку замовлень завдяки раціональнішому розміщенню запасів, що безумовно впливає на скорочення витрат.

Завдяки транспорту, процес руху (починаючи від постачальників сировини і матеріалів, охоплюючи різного роду посередників, і закінчуючи споживачами готової продукції) товару трансформується в ланцюг, а транспорт стає невід'ємною частиною єдиного транспортно-складського процесу. У цьому ланцюзі основні функції транспорту полягають в переміщенні вантажів і їх зберіганні. Виділенню транспорту в самостійну область логістики сприяють такі основні чинники:

здатність транспорту реалізувати основну ідею логістики – створити надійно, стійко й оптимально функціонуючу систему "постачання – виробництво – складування – розподіл – споживання";

неминучість рішення цілого ряду складних транспортних проблем при виборі каналів розподілу сировини, напівфабрикатів і готової продукції у рамках логістичної системи;

висока частка транспортних витрат, максимальна величина яких досягає 50 % у загальних логістичних витратах на просування товару від первинного джерела сировини до кінцевого споживача готової продукції;

наявність великого числа транспортно-експедиційних підприємств, що відіграють велику роль в організації оптимальної доставки товарів, як у внутрішніх перевезеннях, так і в міжнародних повідомленнях.

Транспортна логістика вирішує великий круг завдань, серед яких в якості основних можна виділити:

вибір способу транспортування і транспортного засобу;

визначення раціональних маршрутів доставки;

спільне планування транспортних процесів на різних видах транспорту (в разі змішаних перевезень);

транспортування.

Таким чином, найефективнішим методом скорочення витрат є застосування автоматизованих інформаційних систем, нових технологій та обладнання, які дають можливість оптимізувати і раціоналізувати управлінські функції на кожному етапі транспортно-складського процесу на підприємстві.

Використання комп'ютерної техніки і сучасного програмного забезпечення дозволяє значно поліпшити швидкість і якість управлінських рішень, виявити проблемні ланки та усунути недоліки, що можуть перерости в проблему.

Для ефективного управління слід особливу увагу приділити автоматизації технологічного процесу на складі та, аналізуючи всі чинники, приймати рішення. Для повноти та достовірності інформації, для спрощення аналітичних даних слід також обов'язково інвестувати в автоматизацію та новітнє обладнання, яке дозволить покращити управління транспортно-складськими процесами.

Наук. керівн. Мельникова К. В.

Література: 1. Гаджинский А. М. Логистика : учебник / А. М. Гаджинский. – 11-е изд., перераб. и доп. – М. : Дашков и К°, 2005. – 432 с. 2. Гаджинский А. М. Логистика : учебник для высших и средних специальных учебных заведений / А. М. Гаджинский. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Маркетинг, 2000. – 375 с. 3. Логистика : учебник / под ред. Б. А. Аникина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 368 с. 4. Тридід О. М. Логістика : конспект лекцій для студентів спеціальності 8.050201 усіх форм навчання / О. М. Тридід, Т. О. Колодізева, І. П. Голофаєва. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2004. – 168 с. 5. Пономарьова Ю. В. Логістика : навч. посібн. / Ю. В. Пономарьова. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.

